

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Merceura si Duminec'a, Fôia, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 4 Septembre 25 Aug. 1866.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA

Transilvani'a.

Adunarea generala a asociatiunei.

In conformitate cu invitarea precésa si intocma dupa programulu publicatu din partea comitetului asociatiunei decursera si lucrarile adunarei generale a asociatiunei in capital'a odinóra cea mai celebra a Transilvaniei, in Alb'a Iulia.

In 15 Augustu se invocà in ambe b. sericele romane ajutoriulu spiritului santu. Esc. Sale metropolitii predicara la respectivele b. serici tienendu cuventari amesurate solemne de facia, ér' dupa prandiu la 5 óre se unà comitetulu la o siedintia preliminară, in care se decise deschiderea solemna a adunarei generale pre diu'a urmatória la 9 óre. Sér'a dete virtuos'a nóstro Dsiór'a Elis'a Circa unu concertu aplaudatu de una multime auditori. —

In 16 Augustuse adunara membrii in b. seric'a gr. or. din orasiu, de unde se tramise o deputatiune, spre invitarea presiedintelui. Esc. S'a D. metropolitu de Alb'a Iulia Alecsandru St. Siuluti u fù primitu ou „se traiésca!“ asemenea si Esc. Sale D. episcopu rom. cat. Mihail Fagarassy si presiedintele judeciului supremu D. Ladislau B. Popp si comitele sup. localu Pogány. Esc. S'a D. metropolitu gr. or. br. Andreiu de Siagona intrà dupa acést'a salutatu de aduare cu „se traiésca!“ intreitu, care indata deschise adunarea cu o cuventare amesurata scopului, dupa care se cetira repórtele respective alegunduse comisiuni pentru inscrierea membrilor noi si rectificarea socoteleloru precum si pentru asiedierea bugetului pre anulu venitoriu.

— Presidiulu inconoscitiésa adunarea, cumca Rds. D. canonicu Timoteu Cipariu are o disertatiune despre unificarea ortografiei, D. protopopu romana gr. cat. Ioane V. Rusu alt'a: datinile si moravurile romaniloru antici, D. Dr. Iosifu Hodosiu despre literatur'a italiana din seclulu 13 pana in timpurile nóstre, ér' D. Arone Densiusianu despre poesi'a populara romana si despre elementulu ei mytologicu, dintre cari se si cetescu disertatiunile D. canonicu Cipariu si a D. Dr. Iosifu Hodosiu, cu cari se si incheia siedinti'a.

Dupa prandiu se adunara comisiunile alese incepundusi lucrarile.

Siedinti'a a II se ocupà cu referatele comisiuniloru si mai antaiu cu alu comisiunei pentru cercetarea socoteleloru. Referintele Const. Cumanu face o difficultate pentruca obligatiunile se affá puse in mon. conv.; ér' incatu pentru defectuosa raspundere a tacselor membriloru ordinari face intrebare: Ce ar fi de urmatu cá membrii se platésca mai regulatu. Incatu pentru celelalte socotele, ele se affara in buna ordine si D. secretariu II a economisatu inca 23 fl. 80 or. din spese. La provocarea presidiului adunarea decide, cá cas'a se-si pórté tóte socotelele in val. austr. si aduce multumita si reunoscentia din partesi D. casieru. Privitoriu la membrii cei rei de plata se decide: se se faca pentru adunarea venitoria unu conspectu, care se se dè publicitatii si se se dechiare membrii nesolventi cá esiti din asociatiune.

— Obiectulu vinderei actelor asociatiunei dete oasiune la mai indelungata discussiune, care se fini cu deciderea adunarii, cá actele se se vendia in folosulu fondului, ér' in privintia tiparirii lor si a retiparirii statuteloru asociatiunei se incuviintiasa propunerea D. protopopu Hania cá se se tiparésca candu va cere lips'a.

Referatulu comisiunei bugetarie-lu oetesce D. Dr. Bobu. Aici dete tiparirea actelor, ma-

teria de discussiune mai indelungata. D. Dr. Maioru vre cá se nu se tiparésca actele, ér' Esc. S'a metropolitu Alecsandru arata necesitatea tiparirii actelor din punctu de vedere istoricu, pentru cá posteritatea se védia lucrarile asociatiunei din actele ei. Dr. Maioru vre mai bine edarea unei foi literarie, in care se se cuprinda si actele si D. Boieriu inca ei spriginisce propunerea. D. v. presiedinte alu asociatiunei, can. Timoteu Cipariu descopere adunantiei gen. ca e resolutu a dá la lumina o foia literaria filologica si istorica, déca ar fi spriginitu. Mai multi 'si arata dorinti'a, cá acest'a fôia se devina ohiaru fôia asociatiunei. Dr. Hodosiu e de parere Esc. Sale metropolitulu Alecsandru, pre care in fine o primesce si adunarea de conclusu, cá ad. actele se se tiparésca cá si pana acum.

Se punu la desbatere mai incolo rubricelle speciale ale bugetului cari sunt: 1) remuneratiune pentru secretariulu II 200 fl. v. a., 2) remunerarea pentru unu juristu scriitoriu in cancelaria asociatiunei 100 fl. v. a., 3) spesele cancelariei 150 fl. v. a., 4) trei stipendia pentru juristi universitari cati 100 fl. si unulu in patria de 80 fl. v. a., care se primescu cu pucina desbatere. 5) 2 stipendia de cate 300 fl. pentru doi pedagogi la Pog'a, pre langa spese de drumu a 50 fl., cari inca se primira de adunare cu statorice, cá respectivii stipendiatu se fia gimnasisti maturisati, se se pregatésca de profesori la preparandiele romanesce de ambe confesiunile din tíera. 6) Unu stipendiu de 300 fl. pentru politechnica, care inca se primesce.

In privintia speselor tiparirii actelor asociatiunei, pentru cari se fece propunerea a se fipsa sum'a in bugetu, se redicara unele voci asupra ajustarii tiparirii actelor. „Tel. rom.“ aduce asié imputarea: „ca seriele ar fi pre rari si asié esu cóle multe, ér' presiedintele indrepta adunarea cá se cerce la alte tipografii cu tiparirea actelor, descopere in fine ca, cá representante alu tipografiei archidiececane gr. or. reduce pretiulu unei cóle tiparite la 15 fl. cu care adunarea se arata multumita; adauge inse ca spesele tipariului se nu tréca preste 200 fl. v. a.“

Mai incolo D. can. Ioane Negrutu face propunerea cá se se resolvese diu partea asociatiunei unu ajutoriu pentru profesoru de agromonia la scóla preparandiala in Blasiu, inse nu se primesce. Se cetescu si membrii cei de nou iltratiprin referintele comisiunei a 3-a D. sen. Berghianu si se alegu membri onorari: DD. Gottfried Müller, directorulu acad. juridice din Sibiu si Paulu Istvánfi, directorulu academiei juridice din Clasiu la propunerea D. Dr. Vasiciu. Adunarea anulului venitoriu se defiga pre 26/14 Aug. la Clasiu si alegunduse comisiunea verificatória presidiulu incheia siedintiele adresandu o multumita catra adunarea generala spre revedere la Clasiu.

D. Absente Severu multumesce Esc. Sale presiedintelui pentru staruintiele cele obozitorie intru caldurósa si intielépt'a conducere a siedintieloru, cari in impregiurarile de facia sunt a se multumi numai Esc. Sale presiedintelui. In Nr. v. vomu publica si cuventarea de deschiderea adunarii d. „Tel. rom.“

Blasiu 10 Augustu 1866.

Intre multe mósie pierre copilulu!

(Capetu din Nr. tr.)

Dupace in premisale din considerarea trecutulu mai deaprópe veduramu, cumca asupra statului nostru condusu de unu sicu de ómeni nechiamati se póte aplicá proverbialu: Intre multe mósie pierre copilulu etc.; se vedemu realisarea aceluasi in viétia natiunei nóstre, si

apoi se ne adangemu deducerile ce se vede a urmá. —

Déca vomu recautá noi in modu sumariu si pre scurtu la trecutulu istoricu alu natiunei nóstre, vomu observá cumca aceea la tóte incercarile neamice indreptate in contra esistintii sale fara conducatori, din instinctulu seu naturale, a resistatu cu taria neinvinsa si a bravatu tóte apasarile si tiranisarile ce o au ooplesitu prin decursulu secliloru dela alu XVI-le pana in decursulu seclului presente alu XIX-le. In decursulu seclului presinte inse si anumitu la 1848, candu atacurile asupra natiunei nóstre se inversunara ou furia mai mare, natiunea a desfasuratu spre aperiarea s'a activitate si mai mare, ma n'a crutiatu a'si pune nici viétia nici sangele si averea, si acest'a oale o a percursu cu atat'a precalculare resoluta si resemnatiune, in catu intr'ens'a n'a voitu se scia de nici un'a pedeca ingreunatória, si de nici una abatere prin influinti'a carciva autoritati, in catu episcopi, bealani si invetiati cari nu adoptara programulu emanatu din consentiulu naturale alu natiunei, trebuira se remana pre de laturi cá scoei din corulu universitatii natiunali romane, cá nisce pribegi ce nu sciu in catrau se apuce si de unde se se tiena. —

Amesuratu impregiurariloru ce s'au desfasuratu dupa anulu fatalu 1848, si anumitu intre impregiurarile viétii absolutistice in cari s'a afflatu statulu intregu, natiunea romana, — de si fara sgomotu — si-a continuatu calea s'a naturale desfasuranduse, si inca cu tóta repediunea, in catu pre candu se desfacura legaturile absolutismului in 1860 si 1861 in luptele sale pentru esistintia si prosperare, destepta uimire si respectu in antagonistii sui, in parlamentaristii natiunei maghiare, imbetraniti in etate si in exercitiu, — in catu desvoltarea se vedea propasindu, oa-ci erá unanima purcésa diu vointi'a nationale comune, e.á naturale cá effuinti'a instinctului comune de conservare. Ce se vedi inse? In mediuloculu acestei desvoltari naturali a copilului — a natiunei — pasiescu la mediulocu si aici mósiele! Ne tredimu cu congressu cu doua capete, cu comitetu asemenea monstru, apoi cu capi bisericesci conducatori, in deplinu intielesu alu conventului uniti si neuniti! Se mai adangemu apoi partit'a óre canduva de influintia mare a bureucratiloru si pre cea la ivéla in aparintia mica strinsu nationale? Se mai tacemu de inventiunile acestoru diverse partite ce s'au apucatu a mosi natiunea in tóte partile, adica despre oportunitate si solidaritate?!

— Éta multimea mósieloru intre cari grabesce perirea natiunei! — ca ei cautandu la impregiurarile prin care a trecut natiunea nóstro mai de curendu, observamu cumca congressulu nationale si comitetulu de acelasi nume cate ou doua oapete intr'asemenea monstri in natura, au trasu natiunea in tóte partile si numai vointi'a naturale nu i au conoesu se si o esprime, au facutu de acelasi corpu prin unu capu si una gura a suflatu caldu si pre altulu ou alta gura rece! in catu natiunea stá a nu se cunósce pre sene, si se observá cá obieptulu de batjocura alu strainiloru! — Conducerea prin capii bisericesci a dusu natiunea la neunire in fapte, si la ciumpavire in momentele cele mai grele de activitate, in contra plecariloru sale naturali o a adusu se faca politica nu nationale, ci bisericóscu unita si neunita, fara a i se dá libertate de a alege pre cea mai buna, va se dica: sub acésta conducere natiunea s'a sfasiatu si se sfasia spre a deveni nepotintiósá in interesulu strainiloru antagonisti si in defavórea propria. — Conducerea bisericóscu — subinteligunduse exceptiunea recunoscuta, carei'a datoiesce istori'a remiinscentia — a portatu si pórtá pre poporu dupa fragi, pre candu a avutu si are de a stringe bucate de viétia. —

Bureaucrația calarindu pre oportunitate a impedecatu natiunea in calea celui mai evidente progresu, o a retienutu dela manifestatiunea vietii nationale si cetatiene, pre candu era timpul celu mai bine venitu pentru desvelirea acelor'a. Partia bureaucratica calarindu pre oportunitate a facutu pre romani de au temeiatu regimului lui Schmerling pana la abnegarea de sene; partia bureaucratica a facutu pre romani de s'au negatu pre sene, principiale sale si chiaru puocele acuisitiuni din diet'a dela 1863/4 din Sibiu, prin intrarea in diet'a din Novembre a anului trecut din Clusiu; in fine vedemu ca totu acesta partita acum candu ar fi se lucre pentru natiune si se 'si manifestese parerile si desfasiare principiale ce le a profesatu, ma si creatu chiaru dens'a sub regimulu cadutu, — tiene de oportunu ca se taca, ma ce e mai multu, precum ne cam areta esperintia, e pre aci se ne faca a ne periclitá si pucinele derepture nationale ce le avemu, si sene restornanu si autonomi'a patriei ducundone la Pest'a *).

Partia strinsu nationale, -- pucina in membrii de pusetiune si insemnate, cu atat'a inse mai preponderanta in numerulu consociloru, caci cuprinde totalitatea natiunei, — acum dedata orecum a fi tereita si portata de celelalte partite mai susu enumerate, sta neactiva asteptandu se petreca tote desastrela **).

Oportunitatea a fostu vehicululu care a scosu pre natiune din calea s'a naturale si o a facutu ca alt'a se sentia si dorésca si alt'a se roatésca si se céra; — era solidaritatea a creatu pentru natiune un'a pusetiune falsa, facundu pre adeveratii fi ai natiunei se 'si renege séu celu pucinu retaca justele pretensiuni nationale, pentru interesulu solidaritatii, alu unui castigu fara nici unu folosu; — solidaritatea facundu pre toti a se abate dela principiale conducatoriile ale vietii nationale a stersu marginile intre adeveratii nationalisti si renegati, si a facutu din intregu corpulu reprezentatorulu nationale, — nesce renegati, — facie cu principiale ce trebuia se le represente adeveratii reprezentanti nationale ***). Esemple pentru intarirea acestoru asertiuni avemu nu numai in intrarea ablegatorulu romani in diet'a din Novembre an. tr. dela Clusiu, dara si din modulu de procedere alu insoțirii ablegatorulu romani dela diet'a din Pest'a, unde renegatii in decursulu unui numeru insemnata de siedintie la nara parte de impreuna cu nationalistii la pertractariile pentru compunerea unui proiectu de egal a indreptare a nationalitatiloru, si pre acesti'a i combatura si marginira, in catu nu si-au potutu deplinu manifestá in elu idicile, si totusi in urma vedemu ca acei renegati — ore cum spre pedepsirea nationalistiloru cari s'iau parasitu pusetiunea pentru nemica, — nu vola se subscrie nici asié proiectula abatu dela rigorea dereptulu prin colucrarea loru! —

Cuprinde dara unu adeveru necontestabile proverbiulu: intre multe mósie piere copilulu — si vedemu cumca natiunea si in momentele de facie suferu cu greu flagelulu atatoru mósie, se coplesiesce sub conducerea partitorulu de atatea principia, si numai cu adunca dorere observa, cu dupace unele si altele partite au speculatu pre spatele ei, acum in momentele deciziatiunii se afla orecum parasita si fara portare de grigia! —

Urmésa dara se vedemu, cumca ce lipsesce natiunei in impregiurarile de facie? Si deoa se va ascultá vocea subinsemnatulu ce e dreptu auctore puocele competente, grave inse pentru momentositatea lucrulu de care se tractésa; e or'a, ma chiaru momentulu in care delaturanduse influinti'a mósieloru nechiamate: Presiedintii de congresu, de comitetu nationale s. c. l, cari si de altmintrea ca atari s'au aretatu destulu de neactivi — toti barbatii devoti ai natiunei din cleru si din mireni, oficiali si oivili mai betrani si mai teneri se grabésca a dá man'a spre actiune, si cointielegunduse cu conducatoriile liberali si partitei federalistice se adoptese si spriginésca lucrariile acestora, cari se vedu atatu pentru imperiu mai salutaria, catu si pentru nationalitati mai mantuitoria, si de alta parte se lucre la Maiestate, ca acum pre candu se astepta

*) Se erti, dara se face o mare nedreptate, candu portarea numai a unora se ascrie corpulu intregu. Se pare ca in acesta privintia esti prea reu informatu. Red.

***) Nu credemu, suntemu cu totulu altmintrea informati.

****) Ce definitiune dai dta la cuventulu renegatu? Voimu se aflamu. — Red.

un'a reconstituire mai respundiatória a imperiului intregu, se se indure a luá in consideratiune si dereptele pretensiuni ale romaniloru si eliberandu'i de sub arbitragiulu feudalitorulu, se le dea séu unu congresu liberu nationale, séu ceea ce e mai usioru se redeschida diet'a transilvana, ca asié se aiba si romanii ocaziunea de a se exprime chiaru si in modu solemn facie cu reconstituirea noua a statulu, ca-ci acest'a o merita ca unu factore insemnata ce contribuie cu averea si cu sangele la sustinerea tronulu si a statulu, si acest'a o merita prin credinti'a ce o a doveditu in cele mai critice timpore catra dinasti'a imperatésca. — B.

Dualismu, federalismu nationalu. (Capetu.)

Tote popórele dincolo si dincoce de Lait'a afara de maghiari se multiamescu cu diplom'a liberale din 20 Septembrie, si o accépta ca unu principiu stralucitu, care póte servi de pétra fundamentale a edificiuulu comunu, in care fiacare natiune isi va poté realizá dorintiele sante — autonomi'a — adica drepturile politico nationale; deca aplicarea ei se va face dupa scrisorile de mana din 20 Oct. cu deplinu multiamire a totororu celorlalte natiuni si confesiuni. Inse se ne esprimamu si mai apriatu.

Celebrulu publicistu Schuselka publicá in dilele trecute unu articulu in Reforma, in care descriendu starile din pregiuru de adi mai pe largu, in fine sia concentratu ideele acolo, ca Austri'a nu se póte regenera altfelu, ci numai infiantandu, adoptandu sistem'a federalismulu dincolo si dincoce de Lait'a.

Barbatulu acestu demnu si eminentu lamuresce si apera federalismulu cu argumente puternice, si scóte din adancimea unui sufletu curatu, cultu, loialu, liberalu si patrioticu. (Ne pare reu ca nu potemu comunica acestu articulu in intregimea sa).

Domnulu Schuselka premete trei conditiuni, dela cari aterna viitorulu monarchiei cladite eschisive pe basea federalismulu.

1. E de lipsa ca popórele in genere se se tjena de cuventulu loru, la care s'au angajat inaintea lui Ddieu si inaintea lumii intregu, ca: suptu unu principe comunu voru sustiené unu imperiu austriacu liberalu.

2. Se se recunósca si se se detiermurésca cu sinceritate lucrurile comune si relatiunile publice ale imperiulu, adica fiacare dintre natiuni se abdice traditiuniloru rosinosé, cari prejudeca si vatema adencu drepturile celorlalte nationalitati.

3. Se se compuna o partita a imperiulu austriacu, si acea se incépa numai de catu arangementulu monarchiei.

De candu s'a respanditu in publicitata acésta parere unanimósca — amu si observatu in cordarile foieloru maghiare anume „Pesti Hirnök“ Nr. 182, „K. Közl.“ Nr. 94, 95 combatendu federalismulu si pledandu mortisiu pe langa dualismulu loru. — Fienduca argumentele scóse in „P. H.“ tote se reducu la traditiuni mancate de rugina — a le combate nu simtimu noi o vocatiune, totusi vomu reflecta cate ceva.

Se ne fia permis dar' a reflecta ceva lui „Kol. Közlöny“, care intre celelalte dice, ca Austri'a n'are de catu a se arunca in braciele maghiariloru, lasandu de prada celelalte natiuni, pentruca dinsi facu unu poporu de 10 milióne (?), cari nu voru se fia de catu maghiari, si sunt in posesiunea factoriloru, adica a recerintieloru alcaturirii unui imperiu mare si puternicu, care despre celelalte natiuni vorbesce intru unu tonu desositoriu dicundu, ca romanii nu facu mai multu de catu vro 2 milióne, croatii unu milionu, serbii totu asié etc. etc. si apoi romanii gravitésca catra Bucuresci — croatii, serbii, slavnii catra Petruburgu etc. etc. In consecintia Austri'a nu póte se 'si caute mangaiarea de catu in Bud'a-Pest'a.

Dle Redactoru alu lui „K. Közl.“! Ni se pare, ca Dta scriindu aceste absurditati noi de catu nu ai consultatu statistio'a cea mai impartiala speciale si cea mai próspeta, conformu carei nu 10 milióne ce 3,500.000 de maghiari se gasescu pe fácia pamentulu, — de cumva nu v'a placutu a numera intre maghiari pe slavnii si pe nemti, cari inse nici de catu nu voru se fia maghiari.

Dara despre noi romanii, diceti ca suntemu unu poporu de 2 milióne! Nici asta nu e dreptu Dlu meu. Teritoriulu dela Carpati cam pana la

Tis'a lu locuescu preste 3 milióne de romani. Diceti ca nu suntemu compacti? — Nu e dreptu; — ioi cóle sunt sate mestecate si popóre deosebite, precum secui si sasi inse insemnati bini-sioru. Domnulu meu, noi romanii suntemu unu poporu loialu, devis'a nóstra e dreptatea, Su u m c u i q u e.

In casu ce, precum si speramu, se voru infiantia cantónele federale, noi vomu sci respecta drepturile cele sante si naturali ale minoritateri nu asié precum a'ti voitu Dvóstrela diet'a dela 1861 si la cele de pre urma.

Deputatii nostri in diet'a dela Pest'a s'iau datu programulu *). — Se fiti convinsi, ca asemenea si acestu programu ilu vomu sustiené in cantonulu romanescu facia cu minoritateri deosebitelor nationalitati.

Diceti, ca gravitamu catra Bucuresci. La asemenea denunciatii nedrepta ve respundemu cu celebrulu autoru francesu P--on alu opului: La question sur l'unité d'Italie: Fericirea popóreloru nu consista intr'acea, ca tote partile omogene se se unésca Bucuri'a drepturilor politico-nationale, autonomi'a, libertatea constitutiunala, aceste facu o natia fericita, era nu conglomeratia.

Moralicesce luandu, in privintia desvoltarej científico-literarie noi amu fostu, suntemu si vomu fi totdeauna legati cu fratii nostri dincolo de Carpati; — acesta e unu dreptu de care numai poterea ddieésca ne póte surpa. — Dara deca suntemu noi in privintia suspomenita aici pe teritoriulu nostru fericiti si multiamiti, la ce se alergamu la Bucuresci?

Candu amu doveditu noi poft'a acésta in fapta? (Dar' uitasem ca hotii insii ca se scape striga in tergu, prindeti'iu: ca e hotiu.)

Valuri felurite si momente critice s'au trasu si retrasu asupra capulu romanulu si ve intrebanu: elatitus'a v'odata credinti'a nóstra catra tronu?

Nu amu doveditu noi la tote impregiurarile cu fapte pline de jertfe alipirea nóstra catra dinastia? Pre candu maghiarii despre, cari ve place a dice, ca nu gravitésca in afara s'au folositu de tote ocaziunile favoritoare ca se se desbatiere de Austri'a?

Date mai próspete, ca se nu amintim altele, sunt epoca lui Rákoczy, Kossuth si adeunadi a lui Klapka, Türr si ér'Kossuth.

Moralitatea nóstra ne oprece dela denunciatiiune, inse dupa ce ne inculpati mereu, ca gravitamu catra Bucuresci — ve intrebanu ce jertfe a'ti adau voi tronulu in momentulu criticu dupa batai'a fatale dela Königgrätz? Nimica, ba inca v'ati bucuratu de perderea Austriei si unde numai ati potutu ati facutu presiune morale, — pe candu credintiosulu romanu a alergatu cu sinceritate la gubernu si a oferitu sangele si starea pentru sustinerea tronulu (aceste sunt fapte D. meu si nu flécuri).

Diceti mai la vale, ca cu introducerea federalismulu s'ar face o confusie, unu chaos. — Nu Domnule, nu e dreptu. Nemicu nu e mai simplu de catu institutiunea federalistica intr'una monarchia constitutiunala.

Eta: administratiunea din intru o esecuta fiacare cantonu, era pentru lucrurile publice se aduna cu totii la unu locu, se dicemu la senatulu imperialu (Reichsrath) in Vien'a — acolo se aducu intru cointielegere legi, cari se voru esecuta prin ministrii de statu, unde sunt reprezentate tote natiunile.

In Nr. 95 alu lui „K. Közl.“ se dice, ca de cumva s'ar imparti imperiulu acestu poliglotu dupa nationalitati, una dupa alta sunt escpuse inghititureri altoru staturi mai mari si puternice. Aceste sunt sofisme, pentruca noi federalistii nu voimu a imparti tier'a asié, ca fiacare cantonu se aiba ministeriu si diplomatia deosebita.

Repetimu, ca noi cu totii intramu intr'o societate, trebile din intru se voru administra de catra fiacare cantonu, — era pentru cele de ob-

*) Dauna, ca in obiectulu limbii s'a abatu dela principiu perfectei egalitati in § 15 si mai vertosu in § 20, unde concede, ca protocolulu dietei se se duca numai in limb'a maghiara? Apoi in cause de controversia se decida numai teastula maghiaru! Orce abateru dela principiu perfectei egalitati e o factica recunósca de suprematia! Mai bine ar fi, ca protocolulu dietei se se duca in limb'a neutrala, or' in 4 limbi, maghiara, romana, germana si una din cele slave, or'arendatu in cate una limba; altufeliu asta va se dica: Regnum unius linguae. Ivanca inca concesse pe atata — Red.

ste suntemu cu totii solidari intr'unu consiliu supt unu ministeriu de statu.

Confederatia ne intaresce, éra nu ne slabesce. — Cine ar cutesá a atacá unu poporu de 33 milióne multiamitu si ferice supt unu gubernu si supt scutul unu tronu spriginitu de toti?

Aseriunea Dvóstra Dle Redactoru e o sofisma, adevéru careia nici insive nu'lu credeti.

Suntemu datoriu respunde si lui „Wanderer“, care in Nr. 220 ne provoca pe noi federalistii se formalisamu programulu nostru.

E bine 'lu vomu formalisá catu de onrendu. —

Doctrina federalismului e asié de simpla si naturala, catu formalisarea unu programu nici nu va costa multe fatige

Incheiemu articulu nostru cu dorinti'a cea ferbinte, ca bunulu nostru imperatu, redicanduse de asupra nivelei inspiratiunei celoru viitori de reu, va binevoi a asculta vocea si dorinti'a popóreloru.

Chesesi'a nóstra cea mai sigura e intieleptiunea, inim'a franca si drépta a monarchului, dela care speramu, ca atasiamentulu, amorulu si fidelitatea popóreloru credinti'ce se voru luá in consideratiune.

Suntemu convinsi, ca dupa atate suferintie viitorulu ne va multiami pe toti. —

Jago lui Toma.

Brasiovu 5 Sept. Din 1-a pana astadi dim. au mai repausatu de colera numai 8 persóne, éra profesionistulu Schwarz murí de greutatea batranetiloru si 2 cocóne, adica a spitierului Roll si tiner'a socia a dlui Angeloviciu au cadutu sacrificiu mai vitosu infricosiateloru dureri de facere abnorma. Asié la noi furi'a bólei se perde treptatu. —

Petrosiani 18 Aug. 1866.

Stimate Domnule Redactoru!

Venindu-mi din intemplantu la mana diariulu unguerescu „Kol. Közlöny“ Nr. 96 aflai, ca artic. din Gaz. Nr. 59 intitulatu „Ce facu óre muntenii in astufeliu de timpuri?“ — nu s'ar prea uni cu ideile si opiniunea sa, se exprima, ca prin acelu articulu, Gazet'a ar fi batutu „lárma, dobot“ etc., precum si aceea, ca se mira cum de scriitorulu acelu art. s'a spaimantatu asié de iute de numele lui Kossuth, Klapka si Türr. —

Mi iau voia a incunoscutia pre „K. K. si K.“, ca fresce dupa opiniunea dloru, Gazet'a impreuna cu toti romanii ar face cu multu mai bine, déca nu ar mai scrie, n'ar mai lucra nici o iota pentru natiune si patria, ci s'ar culcá si ar dormi, lasandu'si si incredintandusi tóte lucrurile sale maritei diete din Pest'a si ar astepta, cá aceea se se ingrigésca de noi si de trebuintiele nóstre.

Éra ce se atinge de spaim'a scriitorulu articulu-lui din Gazet'a — de numele lui Kossuth, Klapka si Türr — despre aceea inca asiguresu pre „K. K.“, ca nu de spaim'a acelora au facutu, pentruca romanulu nu se sparie neciodata de umbra; ci pentru datorinti'a catra imperatu si patria. —

Plugariulu C. G. C.

Din muntii apuseni 25. Aug.

Domnule Redactoru! Intieleptele dispusetiuni ale consiliulu ministerialu din Romani'a pentru intimpinarea reulu provenitoriu din slab'a recolta a anululu curente publicate in Nr. 61 alu pretiosei Gaz. de Trans. destep-tara si pre aici o comuna dorintia, ca de órace in cele mai multe parti ale Transilvanii pentru erulu din Maiu si urmat'a dupa acelasi seceta cucurusulu estimpu s'a facutu fórté slabu si pucinu, din care cauza pretiulu bucateloru preste totu si pana acum s'a urcatu tare, in catu poporimea pre langa alte grele necasuri ce o apasa patimesce amaru si de lipsele traiulu de tóte dilele; — asié dara inaitulu c. r. gubernu provincialu ar face placutu sierbitiu patriei si multu bine poporului, déca luandu in parintiésca consideratiune atinsele giorstari pentru delaturarea tristeloru consecintie ale unei evidente sómete, s'ar indura a opri de totu ferberea rachiului mistuitória de bucate in cantitate enorma, pana candu bunulu Ddieu se va indura a ni binecuventa patri'a cu o recolta mai imbucuratória, — ne mai amintindu aici legionulu de alte rele esundante preste genulu ómenescu din beutur'a rachiului — a aceluia veninu maestritu — ucidatoriu sufetesce si trupesce, cum trist'a esperintia de tóte dilele invederatu dovedesce.

— Avemu onóre a ve face cunoscutu, cumca in dilele aceste recrutatiunea a dóu'a pre aici decurse cu o usioratate si iutiala ne mai pomenita, in cea mai buna ordine si linisce, pentruca toti respectivii juni romani se presentara cu o rara promtetia si voiosia inaintea comisiunei reerutatóre inca si de aceea, carii avea dreptu de a reclama abdicandu din bona voia de reclamatiune; — dandu prin acésta via dovada, cumca romanulu din

imperulu austriacu este bucuros in timpu de asié a-lasa pre tat'a seu si pre muma s'a, si cu loialitate sincera, credintia neclatita si cu virtute nefaciaria a se alipi de amatulu seu imperatu, — pentru imperatu, patria si natiune a'si sacrifica averea si sangele, pentru monarchulu seu a trai si a muri, — si no fara temeio, pentruca romanulu dela imperatu seu singuru are ce are si totuodata mai sperésa si in venitoriu usiorare, mangaiere si indreptaire cu atatu mai tare, cu calu ca acum romanulu din imperulu austriacu a perdatu si ultim'a sperantia — de verunu bine provenitoriu cumva candu dela maghiari, dupa doveditulu in dietele din urma dela Clusiu si Pest'a spiritu de suprematisare si tragere de jaru numai si numai la caldarea cea mare de feru a maghiarismului spre a contopi intr'ens'a si fusiona tóte natiunalitatiile conlocuitorie, — a deperdut'o impreuna cu increderea in densii conformu scripturei ce dice „nu ve nadesduti spre boieri, spre fii ómeniloru, intru carii nu este mantoire.“

Acum dara dupace flórea junime romane se afla militanta in armat'a imperatésca cu o bravura demna de numele seu, noi cesti lalti de pré acasa cati ne mai simtimu apti de a porta arme asteptamu cu mare sete gratiós'a resolutiune imperatésca pentru a ni se concede si nóue romaniloru totu deuna fideli tronulu, dinastiei si patriei, cá altoru popóre, de a ne arma si esercita in manuearea armeloru spre apararea tronulu, patriei si a natiunei in contra pericolulu, ce cu nemicire totala acestora le — amenintia, — opusu e diametro acelei intentiuni perfide ce cutare maghiaru luminatu insinuatu de voluntiru ni o descoperi deunadi in Abrudu dicundu: ca elu cu ocaziunea binevenita numai decatu va trece la castrele dusmane. — Totu pre atunci acolo si altu boieru pre unu romanu pentruca strigase: Se traiésca Imperatulu si Romanii! la palmatuitu, inse romanulu nostru inca nu i-a remasu datoriu. — Ceea ce vedesce, cumca atari ómeni din acea scóla sangerósa nemica au uitatu, dara nece au invetiatu. Quo usque tandem? etc. Vremu concordia, dar' nu fara dreptate pusa in bilantiu dreptu! —

Mai multi romani munteni.

AUSTRIA INFER. Vien'a in 29. Aug.

Unu cerespondente Vienesu in „Na. odni Listy“ demintiesce profetiele despre punirea ministeriulu maghiaru, dicundu, ca agitatiunile lui Andrássy in contra ministrulu Belkredi au remasu fora rezultat. Mai. S'a vre a tiené taro de politic'a manifestulu din Septembrie, care vre ca din cointielegerea natiuniloru intre sene se rezultese reconstituirea monarchiei. Concesiunile buciate ad. aplacidarea unu ministeriu si restatorirea legiloru din 48 pentru Ungari'a nu voru aflá locu, fiinduca, se pare, cumca in locurile normative nu se pré da credintia barbatoru de statu maghiari in privinti'a patriotismulu austriacu, de si credu si vedu ca iubirea maghiariloru catra patri'a si regele seu incoronatu e inflacarata. — „Debate“ diurnalulu conservativiloru, care trebuie se fia bine informatu, inca deminte scriitile respandite, cumca consemnatiunea ministriloru ar fi gata. Totusi se crede, ca vinendu br. Hübner la min. de esterne, C. Beloredi se va demite la unu compromis cu partit'a lui Deak in sensulu unitatii monarchiei. —

Mai. S'a imperatulu tiendú in 25 Augustu o revista mare preste alu 10-lea corpu de armata la Florisdorf, avendu in suita pre Archiducii Albrecht, Carulu Ludvig, Vilhelm Leopold, Reiner si Ernst, Gen. Br. Gableuz, Br. Ramming, de John s. a. Dupa inspectiunea ostirei benevoi Mai. S'a a imparti decoratiuni celoru bravi si dupa defilarea armatei se reintórse la Vien'a. — Avancementele oficiriloru in armat'a austriaca sau sistatu. Cele 5 BataliÓne de venatori, cari se rédicasera inaintea erumperei resbelulu se voru desfiintá si officii, precum si fetiorii se voru imparti pre la vischiele bataliÓne. Intre Austri'a si Prusi'a se preschimbare prinsii in resbelu; Austriaci prinsii la Prusi'a sunt cu multu mai multi. —

Unu actu de ingrigire parintésca a mai adausu Mai. S'a la cunon'a fapteloru sale, cá a binevoitu a demanda, cá lista sa civila de 7,420,000 fl. se se scada in favórea starii financiale celei strimtorate la 5,065,000 fr.

— Se scrie, ca gubernatorulu c. Crenneville nu 'si va mai recoupa postulu. —

— La mandatu mai inaltu se luara la cercetare inaintea judeciulu de incuisionne din Vien. Neustadt: Gen. Benedek, Clam-Gallas, Henikstein, Pokorny, Gondrecourt si Melzer si gen. maiorii Krismanic, Scudier etc. unii cá martori altii cá invinuiti la nefericitulu succesu alu bataiei dela Königgrätz. Presiedinte judeciulu e gen. de art. Nobili, Hauslab si Nagy cu alti gen. asistenti.

Negotiatiunile de pace cu Italia.

Fininduse pertractarile de pace cu Prusi'a si findu acestea ratificate in 30 Aug. si subscrise si de Mai. S'a Imperatulu Austriei precumu si protocolulu privitoriu la desiertarea teritoriulu ocupafu de Prusi'a, incepú acum in 29 Augustu prim'a consultare preliminarie pentru conferintiele de pace austre-italiane. Din partea Italiei gen. Menabrea sosi in 27 cu carulu de cursore din Paris si descinse la ducele de Grammond internunciulu Franciei Menabrea mai are lunga sene unu oficiantu din ministeriulu de comereciu italianu. Din partea Austriei fú la prim'a conferintia Br. Burger fostu ministru de marina si C. Wimpfen. Gen. Menabrea fú multiamitu cu primirea ce avú in Vien'a si cu spiritulu ce lu aflá in prim'a conferintia preliminarie despre ceea ce si reportá la Florenti'a. Dupa ce in tractatulu de pace cu Prusi'a inchiaiatu in Praga, s'a stipulatu, ca Austria' va cede Veneti'a regatulu Italiei si-lu va recunósce pe acesta de atare, se sperésa, cumca atatu determinatiunile de limitatiune catu si cestiunea financiale, de si acést'a va aduce ceva dificultati voru aflá a resolvaie din ambe partile multiamtória, cu atatu mai vertosu, cu catu intentiunile Austriei cá si ale Italiei tientésa la o apropiare amicabile intre aceste doue poteri, déca se póte crede diurnalulu „Desbaterile“ din Paris. Prin urmare scirea telegrafica din 29 Augustu: cumca Italia la tóte cele 80 regimente de infanteria a ordinatu adaugerea de alu siesele batalionu si cumca Franti'a negotiesca in Praga pentru liferatiuni de cai isi perde credimentulu. —

Mai. S'a imperatulu nostru a si primitu in 29 pe gen. Menabrea in audientia straordinaria dupu cum ne incredintiasa „Zukunft“, care crede, ca cont. Felix Wimpfen va porta singuru negotiatiunile. Wimpfen era atasiatu in 1859 la curtea burbóna in Neapole si póte fi cam pretensiosu si in caus'a esuveraniloru din Italia; cu tóte acéste se astépta, cá si la aceste negotiatiuni se se puna unu capeteiu in restimpu de 4 septemani.

Déca „Journ. des Debats“ e bine informatu din Turinu, apoi relatiunile intre Austri'a si Itali'a au prospectu de o intimitate rudita. I se srie ad, ca in Turinu se vorbesce, ca intre princ. Humbert si o archiducesa austriaca ar' fi si vorbita viitori'a casatoria, si cá zestre ar' veni cederea teritoriulu Trientinu si alte provincie, apoi papa singuru impaciatu prin mediolocirea Austriei se vré a binecuventa acésta casatoria. Aceasta descoperire se repetiesce, ea esiso in publicu si inainte de resbelulu acesta, si nu credemu, cá unu amicu sinceru alu sustarii si prosperarii Austriei se nu dorésoa o astfelu de intimitate intre Austri'a cu vitia latina, ca-ce ea ar' fi o garantia diamantina pentru prosperarea din ambe partile si inca din oroe punctu de vedere privata. —

Cronica esterna.

ITALIA. Roma 27/8, Apropianduse terminulu stipulatu inainte de acésta cu 2 ani intre Imp. Napoleon si Victoru Emanuel in conventiunea din 15 Septembrie, Franci'a a dechiaratu de timpuriu curiei pontificale cu tóta precisiunea, ca in poterea conventiunei ei cata se'si retraga ostirile din statulu papalu, dupa ce crede, ca restimpulu de 17 ani ai protectiunii franceze, ei va fi deajunsu spre introducerea de reforme, care sei multiamésca poporulu. Vaticanulu vediendu, ca disparu tóte ilusiunile incepú a tiené congregatiuni de cardinali, cari ocupanduse cu cestiunile plutitorie venira la convictiunea, ca moderatele institutiuni nu se potu asia lesne ignora si ca Roma cata sese cointieléga cu natiunea de care se tiene in privinti'a urmatóreloru puncte: egalitatea monetei, a mesuiloru ai a pondiloru in totu regatulu; conscriptiunea militaria si demisionarea soldatoru straini nsimiti; redicarea vamei si a pasportismulu pelunga rebonificarea veniteloru; comuniunea legiloru pentru tóta Itali'a; secularisatiunea oficialoru; si cederea provinciei Viterbo la Itali'a, cu cari concessiuni si cu recunóscearea potestatii lumesci pentru rege, care inca va recunósce si sustiené potestatea besericeii romane, potu ambi domina si din urbea eterna, cá pe timpulu antecesarianu la anticii romani, cá domni urbei eterne. —

FRANCIA. Parisu 1 Sept. „Monitorulu“ de adi sorie: Dupa cuprinsulu tractatulu austriaco-francesu e a se preda Veneti'a prin comisariulu austriacu la comisariulu francesu. Dupa aceea urmésa cointielegerea comisariulu

francesu cu diregatori'a venetiana spre a chiama poporimea, cá se se dechiare despre sórtea s'a viitóia. Franci'a cumpera in Americ'a multime de arme. -- Dep. telegr. „H. Ztg.“

ROMANIA. Bucuresci, 22 Augustu. Cea mai de sapetenia si mai incordata ocupatiune in sinulu Romanei e pregatirea la alegeri pentru adunările nationale, care au se se intrunésca in 15 Novembrie, dupa sonetulu constitutionei. Procederea regimului intru escrierea alegerilor se pare ca se cam departase dela cuprinsulu legiloru in privinti'a terminiloru, inse ceea ce e mai frumosu si mai de lauda pentru regimu e, ca la reclamiile facute prin organele publice s'au indreptatu mesurile mai conformu cu sunetulu legi: asia in 1-a Septembrie se voru afisia listele electorali si voru remané astufelul pana in 10 Septembrie. In 11 si 12 Sept. consiliiale comunale voru inchiaia definitiv listele si le voru publicá. Pana la 20 Sept. se voru face reclamarile la tribunale si pana la 5 Oct. incl. se póte apelá si la curtea de casatiune. —

Deodata cu strepitulu alegeriloru se compuse si unu comitetu in Bucuresci din DD. Lascaru Catargiu, Georgiu Costaforu, pr. D. Ghica, Aristide Paschalu, pr. A. Stirbeiu, Manolaohe Costache si Const. N. Brailoiu, cari prin o programa in forma de epistola adresata catra amicii loru de prin distriote, ei provóca a compune asemenea comitete in tóte distriotele, punenduse in stricta cointelegere cu comitetulu din Bucuresci, cu scopu de a iniri alegerile prin unirea lucrurilor si a intielegerei cá se mediolocésca tieri e reprezentatiune adeverata nationala compusa din ómeni inteligenti, capabili, cu esperintia de lucruri si intiepti. Totu deodata acestu comitetu din Bucuresci, dá la lumina si o fóia róua intitulata „Ordinea“, foia politica, literaria si scientifica sub redactiunea Dlu Constantinu Receanulu. Ea apare de 3 ori pre septemana: martia, joia si duminica cu pretiulu de 72 lei inlaintu pre anu, ese in loculu Desbateriloru. Program'a acestui diariu 'si afla espresiunea sa in titulatura, care e drapelulu diurnalulu si apromite ca va fi pentru regimulu constitutionalu, regimu luminatu si luminatoriu si in contra spiritulu revolutionariu de ori ce colóre. Ordinea o intielegu o ruptura completa cu datinele si traditiunile regimulu cadutu la 11 Febr. 1866 (Cusa), care ar fi fostu incarnarea si intruparea spiritulu revolutionariu, celu mai destramatu si desorganizatoriu, sustienendu revolutiunea din 11 Febr., care fú o necesitate legitima si unu medilocu de a restabili ordinea, si a dá societati conscienti'a dreptulu spre a scapá din o situatiune falsa si nesuferita, va sprigini regimulu, fiinduca elu contine unu elementu dinasticu, dupa care au alergatu cá dupa o conditiune de esistencia politica si de o inalciare la rangulu societati europene, fiinduca au aflatu in fundatoriulu dinastiei unu omu din familia ilustra, cu vertuti personale superióre, dovedite prin fapte si pana acum. Voru sprigini fara spiritu de sicana ca amici pre ministeria, descoperindule opiniunile, indemandu diu respusteri pre gubernu si publicu a se tiené de parte de traditiunile gubernulu cadutu. —

Totu acestu diariulu publica si regulamentele facultatiloru de dreptu, literi si sciintia, prin cari se determina gradele academice si se regulésca mecanismulu interioru alu scóloru, prin care D. ministru de invetiamentu I. Stratu si a facutu unu mare meritu. In unulu din numerii venitori vomu publicá si noi acestu regulamentu, care se pune si in praesa pentru Romani'a. (Va urmá.)

— Domnitorulu in calatoria e primitu cu entusiasmu. In Iasi tienú o cuventare fórté atragatória plina de invetiatura, patriotismu si nationalismu. —

Reflesiuni la articolulu „Suum cuique“

Brasiovu 15/27 Aug. (Cum a decursu esamenulu de maturitate la gimnasiulu rum. gr. or. de aoi.) De si la tempulu seu s'a scrisu in diariile rumaze atatu despre esamenele semestrale, catu si despre celu de maturitate dela gimnasiulu nostru, cu tóte acestea corespondinti'a din Valcele intitulata „Suum cuique“, subscrisa „Unulu dintre fundatori gimnasiulu etc.“ si publicata in

Nrii 58 si 59 ai „Gazetei Trans.“ ne sileése, ca sa revenimu de nou asupra acestei teme.

Anonimulu „fundatoru“ 'si ia ansa la „Suum cuique“ alu seu dela o corespondinti'a din Brasiovu publicata in Nr. din 18 Iuliu alu „Albinei“. Introducerea la corespondinti'a sa Dlu „fundatoru din Valcele“ o face cu dechiariunea, ca nu voiesce a respinge oateva neadeveruri cuprinse in numita corespondinti'a din „Albin'a“, (care aru fi acele neadeveruri?) ca nu voiesce a reflecta cumca adeveratii fundatori, aparatori si conservatori ai gimnasiulu din Brasiovu au fostu si sunt cu totulu alti ómeni, éra nu cei sieptati in „Albin'a“ si o incheia cu o observatiune à peu près sarcastica, ca adeca corespondintele din „Albin'a“ aru dori ca redactorii sa umble din scóla in scóla, sa faca la raportari, éra alti literati sa 'si netediasca numai barbile.“ Din acestea se canóse invederatu intentiunea asia numitulu fundatoru, de a ataca si calumnia óre oare persóne, care nu'i convinu D-ei sale, care ansa sunt cu multu mai pre sus decatu sa 'i póta deconcentra atari barfele imbracate in costumu misteriosu.

De aci anonimulu fundatoru trece la adeveratulu scopu alu articolulu seu si ne spune, ca si D-ia sa s'a bucuratu (?) impreuna cu publiculu rumazu ca gimnasiulu rum. gr. or. din Brasiovu a capatatu „asia numitulu“ (?) dreptu de publicitate, incatu de si multi profesori inca n'au depusu esamenulu receutu pentru profesorii publici ordinari, totusi sa póta figura intre gimnasiale recunoscute de statu.“ Aci nu scimú apriatu, ce intielege Dlu fundatoru prin „esamenu“, ca-ci déca pricepe prin acesta asia numitele „Staatsprüfungen“, care se depuneau pe tempulu absolutismulu inaintea comisiunei examinatóre din Vien'a, care comisiune ansa dela 61 nu mai esista pentru tiavile, care se tinu de corón'a St. Stefanu, apoi trebuie sa scie, ca nu numai „cei mai multi“, dara chiaru nici unulu din profesorii actuali ai acestui gimnasiu n'a depusu mentionatulu esamenu si acésta din simpl'a cauza, ca acesta n'li s'a cerutu nici dela scuprem'a inspectiune scolare, nici dela Eforia scóloru din Brasiovu, care 'i a alesu; éra acésta imprejurare 'si va fi avendu motivele sale fundate. Dara totusi oa sa scie si Dlu fundatoru din Valcele si or' si cine, afle, ca profesorii actuali ai acestui gimnasiu nu sunt nici decum, cum se pare a crede Domnia lui, hergelaufen, ci directorulu impreuna cu duoi din cei mai bartrani profesori sunt barbati, cari 'si au facutu studiile filosofice în patria dupa sistem'a vechia si au imbatrinitu in scóla profesandu cate 20—30 de ani, éra cei-l-alti sunt toti absoluti filosofi séu dela facultatea filosofica din Vien'a séu dela alte universitati din Germani'a. Ne miramu, cum de scrupulosulu nostru fundatoru cu ocaziunea acestei aruncaturi dibace n'a reflectatu si la alte gimnasia din patria, la care inca poci sa umbli multu dopa profesori cu „Staatsprüfungen“, afara de celu de statu din Sabiuu, la care inca se afla profesori si fara esamenu de statu, ba chiaru si fara facultatea filosofica. Dara firesce acelea sunt oam departate de Valcele:

Mai incolo autorulu lui „Suum cuique“ 'si esprima mirarea sa, ca cum dela esamenulu de maturitate n'a luat parte si Dlu consiliariu Dr. P. Vasiciu si adauga, „ca imprejurarea acésta aru fi desgustatu pe toti acei brasioveni, care nu se temu nici, cá li se va taia léfa, nici cá li se va rade barb'a.“ Ce a fostu oas'a, ca Dlu consiliariu nu 'si a luat ostentela astadata pana la Brasiovu, va fi sciindu D-sa; incatu pentru brasiovenii desgustati se póte vedea dechiariunea in Nr. din 10/22 Aug. alu „Gaz. Trans.“, éra in fine ce se atinge de aceia, la cari faci alusiune, Dle fundatoru! ou taiarea lefei, afla, ca ei in cunoscinti'a loru sunt asia de linisciti, in oatu nu se temu de nici o controla, vina acésta ori si de unde, ci din contra potu sta fatia ou rezultatele chiamarii loru cu ori si cine si ori si candu. Despre léfa póte vorbi numai acela, care séu n'a imbracatu niciodata postul, la care se face alusiune, séu déca la imbracatu nu 'si a cunoscutu de felu chiamarea.

In fine dupa aceste alergaturi pe delaturi Dlu „fundatoru din Valcele“ purcede la adeveratulu „Suum cuique“, ceea ce, déca nu 'i aru placea asia de multu impunsaturele personale,

aru fi trebuitu sa formodie inceputulu articolulu seu. Domnia sa vine acuma si ne citédia §§-ii 78 pana la 88 din Regulamentulu de organizatiune pentru gimnasia si scóle reale dela 1849 intr'unu modu, in oatu dupa cele premerse si cele urmatóre se pare, ca aru voi sa arate lumii, ca gimnasiulu rum. gr. or. din Brasiovu e numai o asia numita „Winkelschule“, cumca esamenulu de maturitate depusu in anulu acesta aci e numai o fala góla si ca corpulu profesoralu s'aru teme de lumina si aru fi facutu tóte pe furislu. De si credu tare, ca renumele gimnasiulu acestuia este destulu de intemeiatu prin scolarii, cari 'i a emisu pana acuma pe la alte scóli din patria si cu deosebire la gimnasiulu de confesiunea evangelica de aci, de si sum convinsu, ca e de comunu recunoscuta starea cea imbucuratóre, la care s'a ridicatu acestu institutu prin staruintile neobosite ale supremei inspectiuni de scóla, ale Eforiei scolare de aci si a corpulu profesoralu (dovada ceretarea scóloru nóstre de unu numeru asia de mare de elevi din tiarile vecine) si prin urmare nu trebuie buciomatu prin diuare, totusi ca sa nu remana vre o umbra de dubietate aruncata asupra acestui institutu de o péna dibacia dara reutaciósa, voiu descria aci de totu obieptivu, „sine ira et studio“ totu decursulu esamenulu de maturitate, ca sa se védia, ca si acesta s'a urmatu amasuratu prescrijeloru citatulu Regulamentu. Dara mai antaiu ceva despre Regulamentu in susi. Dlu fundatoru ne spune cu mare naivitate, „cumca acestu Regulamentu este o lege scolastica atatu de buna, cum nu s'a mai vedutu de candu esista Austri'a si Transilvani'a si ca nu este unu fetu alu absolutismulu, precum credu unii.“ Si noi si toti, cati canoscu acestu regulamentu, ne luamu caciul'a inaintea lui si dicemu, ca e fórté bunu, cu deosebire ce se tine de planulu de prelectiune, dara pentru acésta totu nu ne putemu inchina lui ca lui Dzeu, ca-ci sciu toti, oati se ocupa cu cetirea foiloru de scóla, cate impunsaturi a capatatu bietulu regulamentu nu numai din partea barbatiloru de scóla din Ungari'a, oi chiaru si din sinulu acelora, diu mijloculu carora a esitu elu. Póftésca ori si cine si véda cate gimnasia din Transilvani'a si Ungari'a se mai tinu strinsu si numai de planulu de prelectiune alu Regulamentulu! citésca programele de scóla esite in anulu acesta in Transilvani'a si Ungari'a, véda cum sta cu limb'a gréca, ou istori'a etc., ia in mana, Dle fundatoru! chiaru si program'a gimnasiulu de statu din Sabiuu, care 'lu aduci de exemplu si cetesce prelegerile de filosofia in clas'a a VII-a si a VIII-a si sa va vedea, ca numai gimnasiulu gr. or. din Brasiovu si gimnasiale luterane din patria s'a tinutu intru tóte strinsu de planulu de prelectiune prescriu de Regulamentu. Corpulu profesoralu dela gimnasiulu rum. gr. or. de aci dela intemeierea acestuia si pana acuma nu s'a abatutu nici o iota dela acestu planu de prelegere, éra incatu pentu cele afara de scóla nu dispune elu. (Va urmá.)

Mosia de arendatu.

Aprópe de Turd'a distantia numai de dóua óre se afla in hotarulu Ceanulu mare mosi'a alui Bors, pe o suprafatia de 312 jugere (pogóne de cate 1600 stanji patrati), partea cea mai mare de pasiune si de cósá; pe aceeaasi se afla si fenu facutu gat'a cáma la 100 cara mari. In doua parti ale mosiei este apa buna si multa, sunt si 3 case de locuitu, in catu economulu de vite isi afla acolo in totu timpulu adapostu bunu si sanatosu.

Acea mosia se póte subarenda séu pe unu anu intregu pentru pasiune si ernatecu, séu si pe mai multi ani, si numai cam a siés'a parte se va pastra pentru aratura.

Intielegere mai de aprópe se póte midiloci la Leone Baritiu in Turd'a, uliti'a Clusiuului, de unde se póte cerceta insasi mosi'a.

Asupra acelei mosii tragemu luarea minte mai alesu a economiloru de oi, pentru carii este fórté coresponditóre.

1-2

Cursurile la bursa in 4. Sept. 1866 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 6 cr. v.
Augsburg	—	—	126 „ — „
London	—	—	127 „ 75 „
Imprumutulu nationalu	—	—	62 „ 90 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	68 „ 60 „
Actiile bancului	—	—	730 „ — „
„ creditulu	—	—	159 „ 10 „